

Checklist houders hitteprotocol

Een leidraad voor het ontwikkelen van een locatie gebonden hitteprotocol

Het wordt in de zomers steeds warmer en het is vaker en gedurende langere periodes (extreem) heet. Kinderopvangorganisaties zijn verplicht om een hitteprotocol te hebben. Met het hitteprotocol worden de risico's van hitte op de opvanglocatie in kaart gebracht. Vervolgens moet erin beschreven staan welke voorzieningen en maatregelen getroffen (gaan) worden om ook bij hoge(re) temperaturen veilige opvang te kunnen blijven bieden. Dit zijn maatregelen om:

- a) hitte binnen de locatie zoveel mogelijk te voorkomen, en
- b) bij extreme hitte te zorgen voor een verantwoorde en veilige opvangplek voor kinderen en werkomgeving voor medewerkers.

Het hitteprotocol is onderdeel van het Veiligheids- en Gezondheidsbeleid waardoor de oudercommissie hier wettelijk adviesrecht op heeft. Wij adviseren om hier live, dus niet digitaal of schriftelijk, het gesprek met elkaar over aan te gaan. Dat draagt bij een doeltreffende communicatie én aan wederzijds begrip.

Check en bespreek het volgende:

- ✓ **Heb je een locatie gebonden hitteprotocol?**
- ✓ **Is het hitteprotocol ter advies aan de oudercommissie voorgelegd?**
- ✓ **Advies: Is het hitteprotocol bij alle ouders van de locatie onder de aandacht gebracht?**

1. Periode voorafgaand aan de hitte - preventie

Om overlast door warmte te verminderen moeten er maatregelen genomen worden. Als oplossing wordt er soms te snel aan actieve koeling door bijvoorbeeld airconditioning gedacht, maar dat is niet altijd noodzakelijk. Het is beter, duurzamer én goedkoper om opwarming van kinderopvanglocaties te voorkomen (bron: [Oorzaken en oplossingen voor te warme gebouwen](#), Waarborgfonds Kinderopvang). De meeste maatregelen kunnen, en moeten, daarom voorafgaand aan de hitte genomen worden. Zodat organisaties en ouders niet voor verrassingen komen te staan als de temperatuur buiten stijgt.

Soms zijn dit simpele aanpassingen aan een werkwijze; bijvoorbeeld de centrale verwarming vroeger in het jaar al lager zetten, zonwering optimaal gebruiken en ramen en deuren open zetten als het buiten koeler is dan binnen. Dit soort maatregelen kunnen direct door iedereen en overal toegepast worden. Andere aanpassingen kosten wat meer tijd (en kosten); denk aan het vergroenen (en daarmee verkoelen) van de buitenruimte of het aanpassen van het ventilatiesysteem. Wij adviseren om daar een planning voor te maken.

Veel maatregelen en voorzieningen zullen per locatie verschillen. Elk gebouw, of zelfs elke ruimte, heeft zijn eigen sterke en zwakke punten. Zo komt bij het ene gebouw de hitte snel naar

binnen en bij de ander krijg je de warmte nauwelijks eruit. Daarom adviseren wij per locatie maatwerk te leveren.

Check het hitteprotocol op de volgende zaken:

- ✓ **Staat er in hitteprotocol beschreven op welke manier warmte zo lang mogelijk buiten het gebouw gehouden wordt?**
- ✓ **Zijn dit niet alleen algemene, maar ook locatie- of zelfs ruimte specifieke maatregelen, voorzieningen en werkwijzen?**
- ✓ **Zijn deze preventieve maatregelen en werkwijzen ook bekend bij alle medewerkers, zodat zij hiernaar weten te handelen?**
- ✓ **Staat er goed onderbouwd beschreven welke maatregelen op welk moment genomen gaan worden?**
- ✓ **Advies: Is er een meerjarenplan dat overzicht geeft van te nemen maatregelen die meer tijd en geld kosten?**

Gebruik deze documenten/sites bij het opstellen van het hitteplan:

- Kennisdocument [Oorzaken en oplossingen voor te warme gebouwen](#) – Waarborgfonds Kinderopvang
- [Kwaliteitskader huisvesting kinderopvang](#) – Waarborgfonds Kinderopvang
- Richtlijn [Binnen- en buitenmilieu voor KDV, PSZ en BSO](#) – Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid, RIVM
- De [Groene Agenda Kinderopvang](#), Duurzaamheid in de Kinderopvang –
- [Waarborgfonds Kinderopvang en Stichting Groen Cement, i.s.m. B0inK, BK en BMK](#)
- [Maatregelen voor de buitenruimte bij hitte](#) – Kennisportaal Klimaatadaptatie
- Themapagina B0inK – [Huisvesting kinderopvang](#)

2. Maatregelen en acties tijdens de hitteperiode

Jonge kinderen zijn kwetsbaar bij hitte. Vooral baby's zijn kwetsbaar omdat zij nog niet in staat zijn hun eigen lichaamstemperatuur te regelen. Maar ook oudere kinderen zijn kwetsbaar omdat zij zichzelf nog niet goed kunnen beschermen tegen de hitte. Ze ondernemen niet altijd actie als ze het warm hebben of geven dit niet (duidelijk) aan. Hierdoor kunnen kinderen eerder uitdrogen of oververhit raken.

In het hitteprotocol moet dan ook beschreven staan op welke manier de opvangplek voor de kinderen veilig blijft. Denk hierbij aan zaken zoals zonbescherming (kleding en/of zonnebrandmiddel), aanpassen van activiteiten, extra drinkmomenten en extra alertheid op hoe het met de kinderen gaat. Ook moet beschreven staan op welke manier de werkplek voor de medewerkers bij hitte veilig blijft.

Bij een hittegolf bouwt de warmte zich in een gebouw meer en meer op. Dit kan gevaarlijk zijn voor de kinderen en de medewerkers. In het Kwaliteitskader huisvesting kinderopvang (zie leestips hierboven, pagina 12) wordt gesproken over 'goede temperaturen' voor de verschillende ruimtes in de kinderopvanglocatie. Dit zijn dus géén strikte maximum temperaturen die als

grens genomen moeten worden op basis waarvan er op voorhand besloten kan worden om een opvanglocatie te sluiten.

Check het hitteprotocol op de volgende zaken:

- ✓ **Welke maatregelen en aanpassingen er op hete dagen genomen worden;**
- ✓ **Is het hitteprotocol goed bekend bij alle medewerkers en makkelijk en snel uitvoerbaar?**
- ✓ **Hoe de temperatuur in verschillende ruimtes van een locatie gemonitord wordt;**
- ✓ **Hoe er tijdens warme/hete periodes met oudercommissie en ouders gecommuniceerd wordt over het verloop van de hitte op de locatie en de mate van veiligheid van de opvang**

Gebruik deze documenten/sites bij het opstellen van het hitteplan:

- Het [Nationaal Hitteplan](#) en meer specifiek het [Hitteplan gericht op kinderdagverblijven en scholen](#) – RIVM
- Informatieblad '[Kinderen en warmte overlast](#)' voor kinderopvanglocaties – GGD Amsterdam
- Diverse [Informatieve tekeningen](#) met hittemaatregelen – GGD Noord- en Oost-Gelderland
- [Zon beschermende maatregelen](#) – Gezonde Kinderopvang
- [Richtlijnen voor effectief zonbeleid](#) – KWF Kankerbestrijding, lespakket voor basisscholen 'Slim met de Zon'.
- Themapagina B0inK – [Hitte in de kinderopvang](#)

3. Uiterste maatregel: opvang (deels) sluiten

Iedere periode van hitte vraagt maatwerk. En naast temperatuur speelt ook de luchtvochtigheid een rol. En of er al eerder een periode van hitte is geweest of niet, waardoor de ruimtes sneller opwarmen.

Het kan voorkomen dat de temperaturen zo hoog oplopen, dat veilige kinderopvang niet meer geboden kan worden. Als laatste maatregel kunnen organisaties overwegen om de opvanglocatie (een deel van) een dag te sluiten. Het kan zelfs een overweging zijn om dat besluit per groep te nemen. Bijvoorbeeld wanneer de slaapruijme voor de baby's onverantwoord warm is, maar er voor de BSO-groep nog wel voldoende verkoelende maatregelen en/of activiteiten mogelijk zijn. Let wel; de situatie moet per locatie en per dag(deel) beoordeeld worden en het besluit om geen opvang te bieden moet weloverwogen genomen worden.

Ook moet de kinderopvangorganisatie een voorgenomen sluiting ter advies aan de oudercommissie voorleggen; de oudercommissie heeft namelijk adviesrecht op de openingstijden. In de dagen van oplopende temperaturen is regelmatig overleg tussen opvang en oudercommissie belangrijk. Ook is het belangrijk om individuele ouders op tijd te informeren over het hitteprotocol en hen op de hoogte te houden over een mogelijke sluiting. Mocht het tot

een sluiting komen, dan weten ouders dat er met zorg en aandacht een keuze is gemaakt.

Check het hitteprotocol op de volgende zaken:

- ✓ **Onder welke (extreme) weersomstandigheden er geen veilige opvang meer geboden kan worden, waardoor deze geheel of deels gesloten kan worden.**
- ✓ **Op grond van welke feiten de beslissing wordt gemaakt om een locatie te sluiten.**
- ✓ **Bij mogelijke sluiting: adviesrecht oudercommissie.**
- ✓ **Bij sluiting: ouders snel en goed informeren over sluiting.**

Financieel compenseren van gemiste opvanguren

Als de kinderopvang wegens te hoge temperaturen moet sluiten, dan moet de houder de kosten voor de gemiste opvanguren aan ouders terugbetalen. De vraag of er wel of niet sprake is van overmacht is in dergelijke situaties niet aan de orde, omdat het niet gaat over de betaling van een eventuele schadevergoeding, maar alleen om de terugbetaling van een niet geleverde dienst. Let op; voor de terugbetaalde uren kinderopvang, vervalt ook het recht op kinderopvangtoeslag. Ouders moeten dus hun aantal uren afgenomen én betaalde uren in MijnToeslagen aanpassen.

Je kan in overleg met ouders tot een andere afspraak komen. Je kan afspreken dat ouders de opvang door blijven betalen en op een andere manier gecompenseerd worden (denk aan ruildagen). De kinderopvangorganisatie kan dan op de normale manier door blijven factureren en de kinderopvangtoeslag voor ouders zal in dat geval ook gewoon door lopen.

Lees hier de [gehele uitspraak](#) van de Geschillencommissie Kinderopvang.